Частична предварителна оценка на въздействието	
Институция: Министерство на правосъдието	**Нормативен акт:** Проект на Закон за допълнение на Наказателния кодекс (ЗДНК)
○ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет	◉ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за: ……
Лице за контакт: Емилия Александрова- държавен експерт в дирекция „Съвет по законодателство“; Александър Стефанов –държавен експерт в дирекция „Съвет по законодателство“ Донка Авра**мова** – държавен експерт в дирекция „Съвет по законодателство“ Ирена Борисова – държавен експерт в отдел „Сътрудничество по наказателно-правни въпроси“, дирекция „Международно правно сътрудничество и европейски въпроси“ Теа Пенева – главен експерт в отдел „Сътрудничество по наказателно-правни въпроси“, дирекция „Международно правно сътрудничество и европейски въпроси“	**Телефон и ел. поща:** 02/ 9237 314, Em_Aleksandrova@justice.government.bg 02/ 9237 344, al_stefanov@justice.government.bg 02/ 9237 342, d_avramova@justice.government.bg 02/ 9237 412, irena.borisova@justice.government.bg 02/ 9237 429, t_peneva@justice.government.bg

1. Проблем/проблеми за решаване:

Проблем 1. Необходимост от предприемане на спешни мерки за изпълнение на отправените към Република България препоръки, съдържащи се в препоръките от доклада за България по фаза 4 от мониторинга по прилагането на Конвенцията за борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международните търговски сделки на ОИСР и свързаните с нея инструменти, с цел изключването на Република България от списъка на юрисдикциите под засилен мониторинг- т. нар. „сив списък“ на FATF

1.1. *Кратко описание на проблема и причините за неговото възникване:*

На 18 май 2022 г. беше приет Докладът от Петия оценителен кръг за България на Комитета на експертите за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма към Съвета на Европа (MONEYVAL). Извършената от Комитета оценка се основава на Международните стандарти на Групата за финансово действие за борба с

изпирането на пари и финансирането на тероризма и на пролиферацията (Препоръките на FATF) и на Методологията за оценка на техническото съответствие с Препоръките на FATF.

В резултат на приетия Доклад от Петия оценителен кръг, по отношение на Република България се прилага най-тежката процедура за мониторинг на Комитета MONEYVAL – процедура на засилен мониторинг. Същевременно започна и съответната Процедура за наблюдение на FATF, осъществявана от група в рамките на организацията, създадена с цел насърчаване на по-добро глобално съответствие с международните стандарти за противодействие на изпирането на пари и финансирането на тероризма. Периодът на наблюдение на страната ни от FATF приключи през м. юни 2023 г., след което, поради липсата на напредък в изпълнението на препоръките от цитирания оценителен доклад на MONEYVAL, България беше включена в списъка на юрисдикциите под засилен мониторинг – т.нар. „сив списък“ на FATF.

Република България има следните слабости по отношение на Препоръка 4:

- Критерий 4.1а: Средствата и инструментите за извършване на престъплението могат да се отнемат само от извършителя, но не и от трети лица.
- Критерий 4.1в: Няма ясна разпоредба за всички аспекти на конфискацията на имущество, „предназначено или предоставено за използване“ във връзка с финансиране на тероризма.
- Критерий 4.2б: Освен ако съответният предмет (имот) не представлява веществено доказателство в наказателното производство (и следователно може да бъде обект на изземване по реда на НПК), временните мерки не могат да бъдат приложени преди повдигане на обвинение и не могат да бъдат прилагани към трети лица (това се отнася и до процедурите за конфискация на активи от КПКОНПИ.
- Критерий 4.4: Липсва наличен механизъм за активно управление на запорирани и конфискувани активи извън мерките за съхранение и пазене, както и за управление и разпореждане с имущество, което е конфискувано по НК.

Предложените със Законопроекта за допълнение на Наказателния кодекс (НК) изменения и допълнения на действащото законодателство (освен на Наказателния кодекс, и на Наказателно-процесуалния кодекс и на Закона за Националната агенция за приходите), целят изпълнението на направените препоръки.

1.2. *Възможности за решаване на проблема в рамките на съществуващото законодателство:*

Необходими са законодателни изменения за решаване на констатираните в т. 1 проблеми Идентифицираният проблем не е възможно да бъде решен в рамките на съществуващото законодателство, чрез промяна на организацията на работа, с институционални мерки, а единствено чрез законодателни допълнения.

1.3. *Причини действащата нормативна рамка да не позволява решаване на проблема:*

Действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема, тъй като за изпълнение на правните стандарти на ФАТФ са необходими допълнения в Наказателния кодекс, изменения и допълнения в Наказателно- процесуалния кодекс и Закона за Националната агенция за приходите.

1.4. *Задължения, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или от правото на Европейския съюз:*

Законодателните промени произтичат от необходимостта от изпълнение на Международните стандарти на Групата за финансово действие за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма и на пролиферацията (Препоръките на FATF) и на Методологията за оценка на техническото съответствие с Препоръките на FATF, както и от Доклада от Петия оценителен кръг за България на Комитета на експертите за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма към Съвета на Европа (MONEYVAL).

1.5. *Последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политики:*

Не са извършвани последващи оценки на въздействието на нормативния акт.

1.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

1.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

1.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

2. Цели:

Цел 1: Правилно изпълнение на изискванията към България, поставени с Оценителния доклад на MONEYVAL за България от 2022 г. и Препоръките на FATF и изключване на България от т.нар. „сив списък“:

Оперативни цели:

1. Правилно изпълнение на изискванията на Препоръка 4 „Замразяване, изземване, отнемане и конфискация на престъпно имущество“ на FATF, както и на препоръки от Оценителния доклад за България на MONEYVAL (от 2022 г.), свързани с констатираната невъзможност за обезпечаване и отнемане на имущество по чл. 53 от НК от трети недобросъвестни лица, и необходимостта от осигуряване на защита на третите добросъвестни лица в тези случаи, в рамките на наказателния процес. В тази връзка, в цитирания оценителен доклад за страната ни се посочва, че следва да се отстранят следните недостатъци: *„Средствата за извършване на престъплението могат да се отнемат само от извършителя, но не и от трети лица (т.е. от трети недобросъвестни лица)“* и „*Освен ако съответният предмет (имот) не представлява веществено доказателство в наказателното производство (и следователно може да бъде обект на изземване по реда на НПК), временните мерки не могат да бъдат приложени преди повдигане на обвинение и не могат да бъдат прилагани към трети лица“*.

За да отстрани горепосочените слабости по Препоръка 4, България следва да изпълни следния правен стандарт на ФАТФ (предвиден в цитираната препоръка) и тълкувателното пояснение към него: *„Имуществото, придобито от престъпна дейност, и имуществото със съответна равностойност се разпростира върху имущество, притежавано или държано от трети лица, но без да се засягат правата на добросъвестни трети лица. Примери за обстоятелства, при които имуществото се притежава или държи от недобросъвестни трети лица и може да бъде имущество, придобито от престъпна дейност, или имущество със съответна равностойност, включват: (а) имущество, което е под ефективния контрол на обвиняемия или разследваното лице и което например се държи или притежава от членове на семейството, сътрудници или юридически лица и договорености; или (б) когато имуществото е било подарено или прехвърлено на третата страна за сума, която е значително по-висока или по-ниска от пазарната стойност“*.

2. Изпълнение на следната препоръка от Оценителния доклад на MONEYVAL за България от 2022 г.: *„Законодателите следва систематично да преразглеждат формалните и бюрократични характеристики на НПК, за да установят пречките, породени от тези характеристики, и да уточнят какви законодателни промени трябва да бъдат извършени в това отношение. Приоритетно трябва да се промени режимът на сроковете в чл. 234 НПК, който се нуждае от най-спешно преразглеждане и изменение.“*.

3. *С*ъздаване в НПК на ред за изземване и управление на виртуални активи, като имат за цел улесняване дейността на компетентните органи при наказателното преследване на престъпленията, извършени посредством компютърни и информационни технологии. Липсата на такъв ред е констатирана и с Оценителния доклад на MONEYVAL за България по отношение на Препоръка 4, където се посочва, че *„всички органи срещат трудности с ефективното обезпечаване, управление и възстановяване на виртуални активи, въпреки че такива активи се срещат често в практиката“*.

4. Преодоляване на констатирани слабости в режима на управлението на конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата имущества, свързани с изпълнението на Препоръка 4 от Оценителния доклад на MONEYVAL за България от 2022 г., в частта по Препоръка 4; където е изрично посочено, че *„Не съществува*

механизъм за активно управление на иззети и конфискувани активи извън мерките за съхранение и отговорно пазене, както и за управление и разпореждане с имущество, което е било конфискувано по реда на НК.“

4. *Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.*

3. Заинтересовани страни:

- Министерския съвет;
- Министерството на финансите;
- Националната агенция за приходите;
- Агенция „Митници“;
- Министерството на вътрешните работи;
- Министерството на правосъдието;
- Прокуратурата на Република България;
- Държавна агенция „Национална сигурност“;
- Комисията за противодействие на корупцията;
- Комисия за отнемане на незаконно придобитото имущество;
- Агенцията по вписванията;
- Агенцията по обществени поръчки;
- Органите на съдебната власт – съдии, прокурори, следователи,
- разследващите органи от МВР, Агенция „Митници и КПК;
- Адвокатите, предоставящи защита по наказателни дела;
- Обвиняеми и подсъдими лица;
- Пострадалите лица по смисъла на чл. 74 НПК;
- Физически и юридически лица, чиито права и законни интереси могат да бъдат засегнати от престъпни посегателства.
- трети недобросъвестни лица, по отношение на чието имущество е направено искане за вземане на мерки за обезпечаване или искане за отнемане при условията на чл. 53 от Наказателния кодекс;
- Министерство на културата, музеи, бюджетни организации, общини, Българския Червен кръст или оператор на хранителна банка, държавни или общински зоологически и ботанически градини, природонаучни музеи и спасителни центрове, на които се предоставят конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата вещи.

С оглед на спецификата на регулираните с проекта на нормативен акт обществени отношения в областта на наказателното право не е възможно да се посочи точен брой на потенциалните заинтересовани страни.

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията:

4.1. По проблем 1: Необходимост от спешно предприемане на мерки за изключването на Република България от списъка на юрисдикциите под засилен мониторинг- т. нар. „сив списък“ на FATF

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

Не се извършват нормативни промени, нито се предприемат други мерки.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Няма.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

- 1. Неизпълнение на препоръки от Доклада от Петия оценителен кръг за България на Комитета на експертите за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма към Съвета на Европа (MONEYVAL), свързани с: изпълнение на изискванията на Препоръка 4 „Замразяване, изземване, отнемане и конфискация на престъпно имущество“ на ФАТФ; изменение на чл. 234 от НПК; установяване на ред за изземване, обезпечаване и управление на виртуални активи; и преодоляване на констатирани слабости в режима на управлението на конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата имущества.

2. Неефективност по отношение на противодействието на престъпността и в частност - на изпирането на пари и финансирането на тероризма, чрез изрично предвиждане на възможността за обезпечаване и отнемане на имущество от трети недобросъвестни лица, в случаите когато последните не са извършители или съучастници в извършване на умишлени престъпления.

3. Липса на гаранции за осигуряване правата на засегнатите трети лица при обезпечаване и отнемане на имущество по чл. 53 НК чрез създаване на изрични права в тази насока и на наказателнопроцесуален ред за защитата им в НПК.

4. Запазва се най- тежката процедура за мониторинг на Комитета MONEYVAL – процедура на засилен мониторинг наблюдение спрямо България.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия:

Няма.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Законопроектът не регулира обществени отношения, свързани с дейността на МСП.

Административна тежест:

Не се променя.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Допълнение на Наказателния кодекс“:

Описание:

Предложените със Законопроекта за допълнение на Наказателния кодекс (ЗДНК) промени вкл. и в Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) и в Закона за Националната агенция за приходите (ЗНАП), ще се обособят в три групи, които имат за цел:

1. Правилно изпълнение на изискванията на Препоръка 4 „Замразяване, изземване, отнемане и конфискация на престъпно имущество“ на FATF, както и на препоръки от Оценителния доклад за България на MONEYVAL (от 2022 г.), свързани с констатираната невъзможност за обезпечаване и отнемане на имущество

по чл. 53 от НК от трети недобросъвестни лица, и необходимостта от осигуряване на защита на третите добросъвестни лица в тези случаи, в рамките на наказателния процес. В тази връзка, в цитирания оценителен доклад за страната ни се посочва, че следва да се отстранят следните недостатъци: *„Средствата за извършване на престъплението могат да се отнемат само от извършителя, но не и от трети лица (т.е. от трети недобросъвестни лица)“* и „*Освен ако съответният предмет (имот) не представлява веществено доказателство в наказателното производство (и следователно може да бъде обект на изземване по реда на НПК), временните мерки не могат да бъдат приложени преди повдигане на обвинение и не могат да бъдат прилагани към трети лица“*.

С оглед изпълнение на горепосочените международни стандарти и препоръки със законопроекта ще се предложат съответни допълнения в чл. 53 от НК, както и ще се предвиди процесуалноправен ред за защита на правата на третите лица при обезпечаване и отнемане посредством създаване на нова Глава девета „а“ от НПК, „Участие в наказателното производство на трети лица, чието имущество подлежи на отнемане при условията на чл. 53 от Наказателния Кодекс“ с чл. 90а – 90б.

2. На следващо място ще се предложат изменения и допълнения в чл. 234 от НПК, за да се изпълни следната препоръка от Оценителния доклад на MONEYVAL за България от 2022 г.: *„Законодателите следва систематично да преразглеждат формалните и бюрократични характеристики на НПК, за да установят пречките, породени от тези характеристики, и да уточнят какви законодателни промени трябва да бъдат извършени в това отношение. Приоритетно трябва да се промени режимът на сроковете в чл. 234 НПК, който се нуждае от най-спешно преразглеждане и изменение.“*.

3. Третата група предложения за законодателни изменения са свързани със създаване в НПК на ред за изземване и управление на виртуални активи, като имат за цел улесняване дейността на компетентните органи при наказателното преследване на престъпленията, извършени посредством компютърни и информационни технологии. Липсата на такъв ред е констатирана и с Оценителния доклад на MONEYVAL за България по отношение на Препоръка 4, където се посочва, че *„всички органи срещат трудности с ефективното обезпечаване, управление и възстановяване на виртуални активи, въпреки че такива активи се срещат често в практиката“*.

4. На четвърто място се предлагат изменения в ЗНАП, които имат за цел преодоляване на констатирани слабости в режима на управлението на конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата имущества. В Оценителния доклад на MONEYVAL за България от 2022 г., в частта по Препоръка 4, е изрично посочено, че *„Не съществува механизъм за активно управление на иззети и конфискувани активи извън мерките за съхранение и отговорно пазене, както и за управление и разпореждане с имущество, което е било конфискувано по реда на НК.“* С оглед отстраняване на констатираните пропуски се предлага изменение на чл. 3 и създаването на нов чл. 3а „Разпореждане с конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата имущества и със задържани стоки“ в ЗНАП.

Основните предлагани промени ще са следните:

Допълнения в Наказателния кодекс, които ще се сведат до следното:

С оглед изпълнение на горепосочените международни стандарти и препоръки със законопроекта ще се предложат съответни допълнения в чл. 53 от НК. Ще се предвиди да се отнема в полза на държавата и имущество по чл. 53, ал. 1 и 2 от НК, придобито от трето недобросъвестно лице, ако не подлежи на връщане и възстановяване. Имуществото ще се отнема и при правоприемство на юридическото лице.

Ще се предложи изчерпателна номенклатура на случаи, в които се приема, че имуществото е придобито от трето недобросъвестно лице. Това ще бъде имущество: 1. придобитото безвъзмездно от трето лице, ако то е знаело или е могло да предполага, че имуществото е сред посочените в ал. 1 или 2 на чл. 53; 2. придобитото възмездно от трето лице, ако то е знаело или е могло да предполага, че имуществото е сред посочените в ал. 1 или 2 на чл. 53 и е придобито: а) на стойност, значително надвишаваща или значително по-ниска от пазарната стойност или б) в замяна на имущество на стойност, значително надвишаваща или значително по-ниска от

пазарната стойност; 3. придобитото от съпруг, лице, с което се намира във фактическо съжителство, бивш съпруг, роднини по права линия без ограничение в степените, роднини по съребрена линия - до четвърта степен включително, и по сватовство - до втора степен включително, ако то е знаело или е могло да предполага, че придобитото имущество е сред посочените в ал. 1 или 2 на чл. 53; 4. прехвърлено или внесено като непарична или парична вноска в капитала на юридическо лице, ако лицето, което управлява или контролира юридическото лице, е знаело или е могло да предполага, че придобитото имущество е сред посочените в ал. 1 или 2 на чл. 53; 5. придобитото от юридическо лице, което е контролирано от виновния или от лице по т. 3 или 4, самостоятелно или съвместно.

Предложената уредба ще обхваща случаите на трети недобросъвестни лица, когато последните не са извършители или съучастници в извършване на умишлени престъпления, но са се обогатили неправомерно.

3.2. Изменения и допълнения в Наказателно-процесуалния кодекс ще се свеждат до следното:

На първо място, ще се създаде процесуалноправен ред за защита на правата на третите лица при обезпечаване и отнемане на тяхно имущество, посредством създаване на нова Глава девета „а“ от НПК, „Участие в наказателното производство на трети лица, чието имущество подлежи на отнемане при условията на чл. 53 от Наказателния Кодекс“ с чл. 90а – 90б. Така ще се създадат гаранции за възможностите на тези лица, които са добросъвестни, да защитят своите права и законни интереси.

Ще се предвиди, че трети лица по смисъла на Глава девета „а“, са лицата, по отношение на чието имущество е направено искане за вземане на мерки за обезпечаване или искане за отнемане при наличие на условията на чл. 53 от Наказателния кодекс, с изключение на обвиняемия и заинтересованото юридическо лице. Те могат да участват в наказателното производство и чрез повереник.

Ще се предложи процесуалните възможности за защита на третите лица да са аналогични на вече утвърдените и ясни процедури. Ще се предложи когато мерките за обезпечаване на отнемането на имущество в полза на държавата са насочени към имущество на трети лица, след получаване на съобщението за наложената обезпечителна мярка те да могат да участват в производството относно мерките за обезпечаване при условията и по реда на Гражданския процесуален кодекс.

Ще се регламентира каталог от процесуални права на третите лица, които са им необходими за защита на техните материални права. В съдебното производство ще се предложи третите лица да имат следните права: да участват от момента, в който е направено искане за отнемане на тяхното имущество, да се запознават с делото и да правят необходимите извлечения; да представят доказателства; да правят искания, бележки и възражения и да обжалват актовете на съда, които накърняват техните права и законни интереси. Ще се уточни, че третите лица могат да упражняват тези права само в пределите, необходими за защита срещу исканията за вземане на мерки за обезпечаване и за отнемане на тяхното имущество в полза на държавата, защото целта на тяхното участие е да могат да защитят своите права, без да застрашават движението на наказателното производство, като се отчита обстоятелството, че те не са страни по материалното наказателно правоотношение. Третите лица, както и останалите субекти, ще могат да правят искания, бележки, възражения, както и да обжалват актовете, които накърняват техните права и законни интереси, по електронен път, като се подписват с квалифициран електронен подпис. Третите лица ще могат да обжалват актовете на съда в частта, с която се накърняват техните права и законни интереси по реда, по който подлежи на обжалване постановения акт.

На второ място, изменения ще се предложат и по отношение на процесуалните срокове за извършване на разследването и за мерките за процесуална принуда. С оглед на отправената критика за формални и бюрократични процедури за удължаване на срока, ще се предложи увеличаване на първоначалния срок за разследване на три месеца, както и възможност още в началото да се определи по-дълъг срок при фактическа и правна сложност на делото – до шест месеца. Ще се запази възможността прокурорът да определи по-кратък срок, което гарантира по-точно съобразяване на сложността на разследването. Предвижда се при фактическа и правна сложност на делото прокурорът вече да може да удължи срока по чл. 234, ал. 1 от НПК до дванадесет месеца, вместо както досега – до четири месеца. Ще се запази възможността, ако и този срок се окаже

недостатъчен, административният ръководител на съответната прокуратура или оправомощен от него прокурор да може да го удължава по искане на наблюдаващия прокурор. Ще се предвиди срокът на всяко удължаване да се съобразява с фактическата и правната сложност на делото.

Ще се предложи промяна на ал. 7, като се съобразят отправяните критики, и съдържанието ѝ ще бъде насочено към осигуряване на незабавна възможност за прокурора да осъществи надзор върху качеството и срочността на разследването.

Строгият краен срок в член 234, ал. 8 от НПК е счетен от Комитета MONEYVAL дори за по-сериозен недостатък в сравнение с режима на сроковете за разследване, който значително намалява ефективната приложимост на всички временни мерки, и изведен като въпрос, подлежащ на приоритетно разглеждане. Правилното разследване на тежки престъпления, свързани с престъпления на организирана престъпност и/или с транснационални последици, или престъпления от областта на изпирането на пари със сложни схеми за изпиране на пари, оправдано би изисквало повече от 18 месеца, като автоматичната отмяна на наложени обезпечителни мерки в такива случаи може да има пряко отрицателно въздействие върху изхода на наказателното дело и да осуети обезпечаването на облагите от престъпна дейност по мащабни наказателни дела. Затова ще се предложи в ал. 8 наред с мярката за обезпечаване на гражданския иск да се включат и останалите мерки за обезпечаване – на глобата, на конфискацията, на отнемането на вещи в полза на държавата и на разноските по делото, които също да подлежат на отмяна от прокурора, ако основанието за тяхното вземане е отпаднало. За да се осигури възможност за ефективна защита на правата на третите лица, но също така и ефективност на разследването, ще се предложи решението за удължаване на сроковете на обезпечителните мерки да се взема от съда. Съдът, въз основа на обосновано искане на прокурора, ще може да удължава срока на мерките за обезпечаване на глобата, на конфискацията, на отнемането на вещи в полза на държавата и на разноските по делото, като срокът на всяко удължаване не може да бъде повече от една година и шест месеца при обвинение за тежко престъпление и осем месеца – в останалите случаи. Мерките за обезпечаване на гражданския иск, на глобата, на конфискацията, на отнемането на вещи в полза на държавата и на разноските по делото, ще се отменят, ако основанието за тяхното вземане е отпаднало.

На трето място, с предложено изменение на чл. 163, ал. 7 ще отпадне изискването компютърните информационни данни да се записват върху хартиен носител. Това изискване не отговаря на съвременните технологични реалности. Новите технологии позволяват обработката на огромно количество данни – десетки и стотици гигабайти и терабайти. Изискването тези данни да се запишат върху хартиен носител е нецелесъобразно и остаряло, а в случаите на големи количества данни – и практически неприложимо, т.к. би довело до необходимостта от генериране на стотици или хиляди страници с данни, които не могат да бъдат обработвани от разследващите органи и от съда в ръчен режим с разумни средства. Иззетите компютърни информационни данни следва да бъдат приобщени по делото като електронни доказателства и обработвани от компетентните органи с автоматизирани средства (т.е. с информационни и комуникационни технологии). Това изменение от своя страна ще доведе до отмяна на разпоредбата на чл. 135 НПК.

С предложената нова ал. 8 в чл. 163 НПК ще се създаде процесуален ред за изземване на криптоактиви като обект или средство на престъпление, за да могат да бъдат съхранени за целите на производството. С предложената нова ал. 10 в същата разпоредба ще се предвиди по искане на лицето, от което са иззети криптоактиви, прокурорът в досъдебното производство или съдът в съдебното производство, да могат да разрешат същите да бъдат продадени на платформа за търговия с криптоактиви за парична сума, по ред определен от Министерския съвет. Разходите по продажбата ще са за сметка на лицето, от което са иззети криптоактивите, а получената парична сума ще се съхранява в търговска банка, обслужваща държавния бюджет. Така се осигурява защита на интересите на лицето срещу евентуално обезценяване на стойността им в по-късен момент.

3.3. Изменения и допълнения в Закона за НАП ще се свеждат до следното:

С влизане в сила на съдебните актове, с които се постановява конфискация или отнемане на имущества, държавата придобива правото на собственост върху съответните имущества, за което последващо действие, респ.

бездействие от страна на обвиняемите, респ. ответниците в производствата, не е необходимо. С така придобитото имущество държавата има правото, а от там и възможността, да се разпорежда без съдействието на лицето, от което имуществото е отнето, както и без да е необходимо съдействие от съдебен изпълнител.

Налице е обаче празнота в закона по отношение на изземването на фактическата власт върху конфискувани и отнети в полза на държавата имущества, което води до невъзможност за упражняване функциите на НАП по чл. 3, ал. 1, т. 13 от ЗНАП, съответно до невъзможност за изпълнение на съдебните актове. Ще се предложи разпоредба с която да се преодолее тази празнота, като се предоставят правомощия на органите по приходите по изземване на конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата имущества от лица, които ги владеят или държат без правно основание. В преобладаващите случаи това са бившите собственици, от които имуществата са отнети или конфискувани, мними наематели, ползватели и др. С предложените промени ще се уредят правомощия на органите по приходите, аналогични на тези на областните управители по чл. 80 от ЗДС, но отнасящи се за всички конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата имущества, за които е необходимо да се предприемат действия по изземване от НАП във връзка с изпълнение на актовете за конфискация или отнемане. С нея ще се цели създаване на възможност за защита на правото на собственост на държавата в случаите, когато имуществата по чл. 3, ал. 1, т. 12 и 13 от ЗНАП се владеят или държат без основание.

Ще се предложи оценяването на имуществата за тяхната продажба да се извършва по ред, определен от изпълнителния директор на НАП. По този начин ще бъдат отчетени всички специфични случаи при продажба на имуществата от НАП, с оглед определяне на най-добри условия за продажба.

С предложените промени ще бъде възприето отнетите имущества да се предоставят за нуждите на бюджетни организации директно от изпълнителния директор на НАП или оправомощени от него лица, с изключение на моторни превозни средства и недвижими имоти, за които се запазва реда за предоставяне съответно от министъра на финансите и Министерския съвет. По този начин ще се постига по-голяма бързина при предоставяне на имуществата с оглед тяхното ефективно управление от нуждаещите се организации.

Ще се въведат и правила за разпореждане със задържани стоки, както и за бракуване и унищожаване на негодни стоки от органите и служителите на агенцията, без да се изисква съгласие на министъра на финансите, с оглед по-голяма оперативност. Ще се предвиди унищожаването да се извършва съобразно ред и условия, предвидени в наредба, издадена от министъра на финансите.

Регламентиран е ред за разпореждане с конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата криптоактиви. Предвиденият ред гарантира бърза реализация на криптоактивите, в случай че в НАП бъдат получени преписки за такива имущества.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При този вариант ще се:

-1. Изпълнят препоръките от Доклада от Петия оценителен кръг за България на Комитета на експертите за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма към Съвета на Европа (MONEYVAL), свързани с: изпълнение на изискванията на Препоръка 4 „Замразяване, изземване, отнемане и конфискация на престъпно имущество“ на ФАТФ;

2. Ще се установи ред за изземване, обезпечаване и управление на виртуални активи;

3. Ще се преодолеят констатирани слабости в режима на управлението на конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата имущества;

2. Ще се осигури ефективност по отношение на противодействието на престъпността и в частност - на изпирането на пари и финансирането на тероризма, чрез изрично предвиждане на възможността за обезпечаване и отнемане на имущество от трети недобросъвестни лица, в случаите когато последните не са извършители или съучастници в извършване на умишлени престъпления;

3. Ще се създадат гаранции за осигуряване правата на засегнатите трети лица при обезпечаване и отнемане на имущество по чл. 53 НК чрез създаване на изрични права в тази насока и на наказателнопроцесуален ред за защитата им в НПК.

4. Ще се подобри международния имидж на България с отпадането й от процедурата на засилен мониторинг.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не се предвиждат негативни въздействия.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия:

Няма.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Не се предвижда въздействие върху малките и средни предприятия.

Административна тежест:

Проектът не регулира предоставянето на административни услуги и не въвежда нови задължения за физическите и юридическите лица и в този смисъл няма отношение към административната тежест за физическите и юридическите лица.

Вариант 3 „НЕНОРМАТИВНА НАМЕСА“:

Описание:

Не е възможно предприемането само на организационни мерки. Необходимо е уреждането на

проблема с нормативен акт.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Няма.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

За този вариант са присъщи всички негативни въздействия на Вариант 1.

Дефинираният в т. 1 проблем не може да бъде разрешен единствено чрез организационни мерки

Отрицателните въздействия биха били:

- 1. Неизпълнение на препоръки от Доклада от Петия оценителен кръг за България на Комитета на експертите за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма към Съвета на Европа (MONEYVAL), свързани с: изпълнение на изискванията на Препоръка 4 „Замразяване, изземване, отнемане и конфискация на престъпно имущество“ на ФАТФ; изменение на чл. 234 от НПК; установяване на ред за изземване, обезпечаване и управление на виртуални активи; и преодоляване на констатирани слабости в режима на управлението на конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата имущества.

2. Неефективност по отношение на противодействието на престъпността и в частност - на изпирането на пари и финансирането на тероризма, чрез изрично предвиждане на възможността за обезпечаване и отнемане на имущество от трети недобросъвестни лица, в случаите когато последните не са извършители или съучастници в извършване на умишлени престъпления.

3. Липса на гаранции за осигуряване правата на засегнатите трети лица при обезпечаване и отнемане на имущество по чл. 53 НК чрез създаване на изрични права в тази насока и на наказателнопроцесуален ред за защитата им в НПК.

4. Ще се запази най- тежката процедура за мониторинг на Комитета MONEYVAL – процедура на засилен мониторинг наблюдение спрямо България.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия:

Не са идентифицирани очаквани специфични въздействия.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Проектът не регулира предоставянето на административни услуги и не въвежда нови задължения за физическите и юридическите лица и в този смисъл няма отношение към административната тежест за физическите и юридическите лица.

Административна тежест: При този вариант не се очаква намаляване на административната тежест за физическите и юридическите лица.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

5.1. По проблем 1:

		Вариант „Без действие“	**Вариант 2 „Допълнение на НК**	**Вариант 3 „Ненормативна намеса“**
Ефективност	➢ Цел 1: Правилно изпълнение на изискванията към България, поставени с Оценителния доклад на MONEYVAL за България от 2022 г. и Препоръките на FATF и изключване на България от т.н. „сив списък“	ниска	висока	ниска

Ефикасност	➢ Цел 1: Правилно изпълнение на изискванията към България, поставени с Оценителния доклад на MONEYVAL за България от 2022 г. и Препоръките на FATF и изключване на България от т.н. „сив списък“	**ниска**	висока	ниска
Съгласуваност	Цел 1: Правилно изпълнение на изискванията към България, поставени с Оценителния доклад на MONEYVAL за България от 2022 г. и Препоръките на FATF и изключване на България от т.н. „сив списък“	**ниска**	висока	ниска

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степента, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:

ефективност, чрез която се измерва степента, до която вариантите постигат целите на предложението;

ефикасност, която отразява степента, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

съгласуваност, която показва степента, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

6. Избор на препоръчителен вариант:

По проблем 1: Вариант 2 Нормативна намеса: „ Допълнение на НК“

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

○ Ще се увеличи

○ Ще се намали

◉ Няма ефект

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.

1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

○ Да

……..……
……

◉ Не

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на избрания вариант.

1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).

1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

○ Да

……..……
……

◉ Не

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?

○ Актът засяга пряко МСП

◉ Актът не засяга МСП

Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Няма.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

○ Проведени са консултации

……..

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

◉ Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Законопроектът ще бъде публикуван за провеждане на обществени консултации за срок от 14 дни с оглед на необходимостта да се предприемат спешни мерки за изпълнение на отправените към Република България препоръки, съдържащи се в препоръките от доклада за България по фаза 4 от мониторинга по прилагането на Конвенцията за борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международните търговски сделки на ОИСР и свързаните с нея инструменти.

Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

○ Да

◉ Не

.

1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

○ Да

◉ Не

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения:

Приложете необходимата допълнителна информация и документи.

11. Информационни източници:

1. Наказателен кодекс - **https://lex.bg/laws/ldoc/1589654529;**

2. Наказателно-процесуален кодекс - **https://lex.bg/index.php/laws/ldoc/2135512224;**

3. Закон за Националната агенция за приходите - **https://lex.bg/laws/ldoc/2135461320 ;**

4. Официален уебсайт на Европейския съюз:

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:62021CJ0203;

5. www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/methodology/FATF%20Methodology%2022%20Feb%202013.pdf.coredownload.pdf;

6. https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Fatfrecommendations/Fatf-recommendations.html;

7. https://rm.coe.int/moneyval-2022-1-mer-bulgaria/1680a70913 - линк към електронната страница на Съвета на Европа, съдържащ оценителния доклад от 2022 г.

Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност:

Дата:

Подпис:

16.6.2025 г.

X

д-р Любомир Талев
Директор на дирекция С3
Signed by: Lyubomir Nikolaev Talev